

САДРЖАЈ

I УВОД	3
1.1. Научни и стручни увод у заштиту на раду - безбедност и здравље на раду	3
1.2. Менаџмент заштите на раду	6
1.3. Стање и проблеми у области безбедности и здравља на раду	8
1.3.1. Неки показатељи стања безбедности и здравља на раду у Европи и свету	8
1.4. Стање безбедности и здравља на раду у Републици Србији	9
1.5. Допринос привредном друштву организацијом послова безбедности и здравља на раду	10
ЛИТЕРАТУРА	11

II СИСТЕМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ	17
2.1. Законодавни оквир	17
2.1.1. Устав Републике Србије	17
2.1.2. Закон о безбедности и здрављу на раду	18
2.1.2.1. Област примене и дефиниције	19
2.1.2.2. Обавезе и одговорност послодавца	19
2.1.2.3. Права и обавезе запослених	27
2.1.2.4. Надзор	30
2.1.2.5. Казне	31
2.1.3. Закон о раду	32
2.1.4. Закон о здравственој заштити	34
2.1.5. Закон о пензијском и инвалидском осигурању	35
2.1.6. Закон о здравственом осигурању	36
2.1.7. Кривични законик	37
2.1.8. Закон о привредним друштвима	37
2.1.9. Закон о приватним предузетницима	38
2.2. Подзаконски акти	38
2.2.1. Правилник о процени ризика	39
2.3. Систем менаџмента квалитетом - алат за управљање ризиком	40
2.3.1. Савремени концепт менаџмента квалитетом	40
2.3.2. Управљање здрављем и безбедношћу запослених	44
2.3.3. Документација система менаџмента	48
2.4. Одговорност менаџмента за здравље и безбедност на раду	49

2.5. Преглед актуелних истраживања улоге и значаја лица за безбедност и здравље на раду	50
--	----

ЛИТЕРАТУРА	52
------------------	----

III МЕТОДОЛОГИЈА ИСТРАЖИВАЊА.....	57
--	-----------

3.1. Проблем истраживања	57
--------------------------------	----

3.2. Циљ истраживања.....	57
---------------------------	----

3.3. Хипотезе истраживања.....	57
--------------------------------	----

3.4. Методе истраживања.....	58
------------------------------	----

РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА	60
-----------------------------	----

I ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ПРИВРЕДНОМ ДРУШТВУ.....	42
---	-----------

1. Укупан број запослених	60
---------------------------------	----

2. Врста привредног друштва према правном статусу	61
---	----

3. Врста привредног друштва према власништву	62
--	----

4. Седиште привредног друштва према региону коме припадају	63
--	----

5. Главна делатност привредног друштва	64
--	----

II ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ОРГАНИЗАЦИЈИ И БЕЗБЕДНОСТИ НА РАДУ У ПРИВРЕДНОМ ДРУШТВУ	66
--	-----------

6. Категорија делатности привредног друштва	66
---	----

7. Број локација на којима привредно друштво обавља делатности.....	67
---	----

8. Степен опасности (ризика) на раду у привредном друштву	68
---	----

9. Стање безбедности и здравља на раду у привредном друштву	69
---	----

III ПОДАЦИ О СИСТЕМИМА ЗА УПРАВЉАЊЕ БЕЗБЕДНОШЋУ НА РАДУ ПО МЕЂУНАРОДНИМ НОРМАМА	70
--	-----------

10. Сертификовани системи управљања по међународним нормама у привредном друштву	70
---	----

11. OHSAS 18001 систем управљања здрављем и безбедношћу на раду у привредном друштву	71
---	----

IV ОРГАНИЗАЦИЈА РАДА ЛИЦА ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ.....	72
---	-----------

12. Број запослених лица за безбедност и здравље на раду у привредном друштву	72
--	----

13. Стручна оцена укупног броја запослених лица за безбедност и здравље на раду у привредном друштву	73
---	----

14. Временско раздобље од организације послова лица за безбедност и здравље на раду	74
--	----

15. Врста уговора о раду лица за безбедност и здравље на раду код послодавца	75
16. Начин запошљавања лица за безбедност и здравље на раду код послодаваца	76
17. Организациона позиција лица за безбедност и здравље на раду у привредном друштву	77
18. Опсег послова лица за безбедност и здравље на раду у подручју заштите на раду	78
19. Опсег послова лица за безбедност и здравље на раду у ширем подручју заштите	79
V ПРОФИЛ ЛИЦА ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ	80
20. Пол.....	80
21. Старосна група	81
22. Смер стручне спреме	82
23. Степен стручне спреме	83
24. Стручни назив	84
25. Положен стручни испит за лица за безбедност и здравље на раду	85
26. Укупни радни стаж	86
27. Радни стаж на пословима безбедности и здравља на раду	87
28. Радни стаж на пословима лица за безбедност и здравље на раду	88
VI РАД ЛИЦА ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ	89
Оцена рада лица за безбедност и здравље на раду у привредном друштву.....	89
29. Стручна помоћ послодавцу и овлашћеним лицима у примени и унапређивању заштите на раду	89
30. Стручна помоћ представницима за безбедност и здравље на раду запослених у примени и унапређивању заштите на раду	90
31. Стручна помоћ радницима у примени и унапређивању заштите на раду	91
32. Унутрашњи надзор над применом правила заштите на раду	92
33. Подстицање послодавца и овлашћених лица да надлежне службе послодавца отклањају утврђене недостатке у погледу заштите на раду	93
34. Праћење и анализа података у вези са повредама на раду и професионалним болестима	94
35. Израда годишњег извештаја за потребе послодавца	95
36. Оспособљавање представника за безбедност и здравље на раду запослених за заштиту на раду и помагање у њиховом раду	96
37. Допринос оспособљавању радника за заштиту на раду	97
38. Допринос оспособљавању овлашћених лица послодавца за заштиту на раду	98
39. Рад у одбору за безбедност и здравље на раду код послодавца	99
40. Допринос изради процене опасности на раду	100
41. Допринос стратегијским (дугорочним) одлукама и плановима заштите на раду	101
42. Израда оперативних (годишњих и сл.) планова заштите на раду	102
43. Иновативни приступ заштити на раду	103

44.	Сарадња са стручним службама послодавца приликом изградње и реконструкције објеката за рад	104
45.	Сарадња са стручним службама послодавца приликом набавка машина и уређаја	105
46.	Сарадња са стручним службама послодавца приликом набавке средстава личне заштите	106
47.	Сарадња са осталим службама послодавца	107
48.	Организацијски услови за рад лица за безбедност и здравље на раду	108
49.	Технички услови за рад лица за безбедност и здравље на раду	109
50.	Информатички услови за рад лица за безбедност и здравље на раду	110
51.	Финансијски услови за рад лица за безбедност и здравље на раду	111
52.	Подршка лицу за безбедност и здравље на раду од стране радника	112
53.	Подршка лицу за безбедност и здравље на раду од стране синдикалне организације	113
54.	Подршка лицу за безбедност и здравље на раду од стране управе привредног друштва	114
55.	Могућност даљег школовања и стручног усавршавања лица за безбедност и здравље на раду, уз подршку послодавца	115
56.	Задовољство зарадом лица за безбедност и здравље на раду	116
57.	Потпуна стручна независност у односу на послодавца и овлашћена лица као и раднике и представнике за безбедност и здравље на раду запослених	117
58.	Укупна оцена рада лица за безбедност и здравље на раду	118
59.	Укупна оцена стања лица за безбедност и здравље на раду у привредном друштву	119
60.	Посебни проблеми рада лица за безбедност и здравље на раду у привредном друштву	120
	Оцена рада и сарадње лица за безбедност и здравље на раду са спољним учесницима из система заштите на раду	121
61.	Сарадња са телима надлежним за послове инспекције рада - заштите на раду	121
62.	Сарадња са овлашћеним установама за послове заштите на раду	122
63.	Сарадња са специјалистима медицине рада	123
64.	Сарадња са установама за заштиту на раду и заштиту здравља на раду	124
65.	Сарадња са институтима за превентивну заштиту на раду и заштиту здравља на раду	125
66.	Сарадња са установама за образовање из подручја заштите на раду (образовање одраслих, високошколско образовање)	126
67.	Сарадња са струковним удружењима	127
68.	Оцена законске регулативе лица за безбедност и здравље на раду	128
69.	Оцена целокупне законске регулативе заштите на раду	129
70.	Оцена вредновања заштите на раду као привредног фактора од стране целокупног привредног система	130
71.	Оцена перцепције и вредновања безбедности на раду као друштвене вредности од стране јавности и друштва	131
72.	Посебни проблеми рада и сарадње лица за безбедност и здравље на раду са спољним учесницима из система заштите на раду	132

VII ПРЕДЛОЗИ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ РАДА ЛИЦА ЗА БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ	133
Оцена специфичних предлога за унапређење рада лица за безбедност и здравље на раду	133
73. Повећање броја запослених лица за безбедност и здравље на раду	133
74. Већа организацијска самосталност лица за безбедност и здравље на раду, непосреднија одговорност управи	134
75. Савремена информатизација послова лица за безбедност и здравље на раду	135
76. Додатно школовање и стручно усавршавање из заштите на раду за лица за безбедност и здравље на раду	136
77. Проширење обавеза и послова лица за безбедност и здравље на раду на овлаштене послове безбедности и здравља на раду	137
78. Интеграција лица за безбедност и здравље на раду у службу интегралне безбедности у привредном друштву	138
79. Повећање плате и других бенефиција запосленом лицу за безбедност и здравље на раду, ради усклађивања са осталим службама послодавца	139
80. Стимулација на плате и других бенефиција запосленом лицу за безбедност и здравље на раду, у зависности од резултата унапређења стања безбедности на раду у привредном друштву	140
81. Додатни предлози за унапређење рада лица за безбедност и здравље на раду	141
Оцена општих предлога за унапређење рада лица за безбедност и здравље на раду	142
82. Прецизније законско одређивање обавезног броја запослених лица за безбедност и здравље на раду, с обзиром на број запослених, стање заштите на раду, као и степен опасности	142
83. Детаљније законско утврђивање обавеза лица за безбедност и здравље на раду	143
84. Једноставнији законски услови за интерно обављање овлашћених послова безбедности и здравља на раду од стране лица за безбедност и здравље на раду	144
85. Ефикаснији инспекцијски надзор над спровођењем прописа безбедности и здравља на раду и обавезу одређивања и рада лица за безбедност и здравље на раду	145
86. Обавеза континуираног стручног усавршавања из заштите на раду за лице за безбедност и здравље на раду	146
87. Обавеза стручног усавршавања знања и вештина менаџмента (планирањем организације, вођење, контрола и сл.) за лице за безбедност и здравље на раду	147
88. Законска предност лица за безбедност и здравље на раду са стручном спремом из подручја безбедности за запослење на пословима лица за безбедност и здравље на раду	148
89. Унапређење информацијске повезаности лица за безбедност и здравље на раду и спољних учесника из система заштите на раду применом интернета	149

90.	Законско одређење основа службе интегралне безбедности (јединствене службе за више подручја заштите) у привредном друштву	150
91.	Систематско информисање јавности о проблематици безбедности на раду и могућности доприноса њезином унапређењу ефикаснијим радом лица за безбедност и здравље на раду.....	151
92.	Обавезно коморско организовање лица за безбедност и здравље на раду као разреда у систему јединствене коморе за безбедност и здравље на раду	152
93.	Додатни предлози за унапређење рада лица за безбедност и здравље на раду	153

VIII КВАНТИТАТИВНА АНАЛИЗА И ПОРЕЂЕЊЕ

	РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА	154
8.1.	Квантитативна анализа и поређење оцена рада лица за безбедност и здравље на раду у привредном друштву	154
8.2.	Квантитативна анализа и поређење оцена сарадње лица за безбедност и здравље на раду са спољним учесницима из система заштите на раду	158
8.3.	Квантитативна анализа и поређење оцена специфичних предлога за унапређење рада лица за безбедност и здравље на раду	160
8.4.	Квантитативна анализа и поређење оцена општих предлога за унапређење рада лица за безбедност и здравље на раду	162
8.5.	Квантитативна анализа и поређење укупних просечних оцена рада и предлога за унапређење рада лица за безбедност и здравље на раду	165
	8.5.1. Квантитативна анализа и поређење укупних просечних оцена рада лица безбедност и здравље на раду у привредном друштву и оцена сарадње лица са ољним учесницима из система заштите на раду	166
	8.5.2. Квантитативна анализа и поређење укупних просечних оцена специфичних и општих предлога за унапређење рада лица за безбедност и здравље на раду.....	166
	8.5.3. Квантитативна анализа и поређење укупних просечних оцена рада и предлога за унапређење рада лица за безбедност и здравље на раду	166

IX ТЕСТИРАЊЕ КОРЕЛАЦИЈЕ МЕЂУ

	РЕЗУЛТАТИМА ИСТРАЖИВАЊА.....	167
9.1.	Тестирање корелација између основних података о привредном друштву (као независне варијабле) и осталих показатеља (као зависне варијабле) ...	167
	9.1.1. Тестирање корелације између укупног броја запослених (као независне варијабле) и осталих показатеља (као зависних варијабли)	167

9.2.	Тестирање корелација између основних података о организацији о безбедности на раду у привредном друштву (као независне варијабле) и осталих показатеља (као зависне варијабле) ...	169
9.2.1.	Тестирање корелације између броја локација на којима привредно друштво обавља делатност (као независне варијабле) и осталих показатеља (као зависне варијабле)	169
9.2.2.	Тестирање корелације између степена опасности (ризика) на раду у привредном друштву (као независне варијабле) и осталих показатеља (као зависне варијабле)	172
9.3.	Тестирање корелација између организације рада лица за безбедност и здравље на раду (као независне варијабле) и осталих показатеља (као зависне варијабле)	175
9.3.1.	Тестирање корелације између броја запослених лица за безбедност и здравље на раду (као независне варијабле) и осталих показатеља (као зависне варијабле)	175
9.3.2.	Тестирање корелације између временског раздобља од организације послова лица за безбедност и здравље на раду (као независне варијабле) и осталих показатеља (као зависне варијабле).....	176
9.3.3.	Тестирање корелације између организационих позиција лица за безбедност и здравље на раду у привредном друштву (као независне варијабле) и осталих показатеља (као зависне варијабле).....	179
9.3.4.	Тестирање корелације између опсега послова лица за безбедност и здравље на раду у подручју заштите на раду (као независне варијабле) и осталих показатеља (као зависне варијабле)	180
9.3.5.	Тестирање корелације између опсега послова лица за безбедност и здравље на раду у ширем подручју заштите и осталих показатеља (као зависне варијабле)	184
9.4.	Тестирање корелација између профила лица за безбедност и здравље на раду (као независне варијабле) и осталих показатеља (као зависне варијабле).....	186
9.4.1.	Тестирање корелације између старосне групе (као независне варијабле) лица за безбедност и здравље на раду и осталих показатеља (као зависне варијабле)	186
9.4.2.	Тестирање корелације између нивоа стручне спреме (као независне варијабле) и осталих показатеља (као зависне варијабле)	188
9.4.3.	Тестирање корелације између укупног радног стажа на пословима (као независне варијабле) и осталих показатеља (као зависне варијабле).....	191
9.4.4.	Тестирање корелације између радног стажа на пословима заштите на раду (као независне варијабле) и осталих показатеља (као зависне варијабле)	192
9.4.5.	Тестирање корелације између радног стажа на пословима лица заштите на раду (као независне варијабле) и осталих показатеља (као зависне варијабле)	194
9.5.	Тестирање двосмерних корелација између оцена рада лица за безбедност и здравље на раду	196

9.6. Тестирање двосмерних корелација између оцена предлога за унапређење рада лица за безбедност и здравље на раду	197
9.7. Тестирање двосмерних корелација између оцена рада лица за безбедност и здравље на раду и оцена предлога за унапређење рада лица за безбедност и здравље на раду	198
9.8. Вишеструка регресијска анализа броја запослених лица за безбедност и здравље на раду у привредном друштву (као зависне варијабле) и других показатеља (као више независних варијабли)	198
Интерпретација резултата	200
9.8.1. Статистичка значајност појединих регресијских коефицијената (независних регресионих варијабли)	200
9.9. Тестирање статистички значајне разлике међу резултатима истраживања ...	201
9.9.1 Тестирање статистички значајних разлика међу оценама рада лица за безбедност и здравље на раду	201
9.9.2 Тестирање статистички значајних разлика међу оценама предлога за унапређење рада лица за безбедност и здравље на раду	202

ДИСКУСИЈА	205
------------------------	-----

ЗАКЉУЧАК	209
-----------------------	-----

РЕЗИМЕ	217
---------------------	-----

ЛИТЕРАТУРА	249
-------------------------	-----

ПРИЛОГ: Анкетни упитник	255
--------------------------------------	-----

ИНДЕКС ПОЈМОВА	269
-----------------------------	-----